

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 21. marts 2017

Miljø- og fødevareministerens besvarelse af spørgsmål nr. 121 til L 111, forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Kompenserende marine virkemidler ved etablering eller udvidelse af havbrug), stillet den 10. marts 2017 på vegne af udvalget.

Spørgsmål nr. 121 til L 111

”Vil ministeren i forlængelse af svar på MOF alm. del spm. 135-138 og udvalgets behandling af MOF alm. del - bilag 53 bedes udarbejde et notat, der besvarer følgende spørgsmål: Se vedhæftet fil

Spørgsmålet har tidligere være stillet som MOF alm. del - spørgsmål 211.”

Svar

Jeg gengiver hermed mit tidligere svar på alm. del spørgsmål 211:

1. Hvad er status for vedtagelsen af kriterier og metodiske standarder for god miljøtilstand i EU under havstrategidirektivet og den videre proces i blandt andet HELCOM og OSPAR?

Svar

Den 10. november 2016 var der afstemning om forslaget i havstrategidirektivets forskriftkomité. Komitéen afgav positiv udtalelse om forslaget med kvalificeret flertal. Det betyder, at Kommissionen kan udstede beslutningen, når Europa-Parlamentet og Rådet har gennemført legalitetskontrol af forslaget. Kommissionens forventes at udstede afgørelsen primo 2017.

Afgørelsen sætter rammerne for, hvordan landene skal beskrive god miljøtilstand, jf. havstrategidirektivets artikel 9. Essensen af afgørelse er, at god miljøtilstand skal beskrives gennem en lang række målbare/kvantitative tærskelværdier. Tærskelværdierne skal indgå i landenes samlede beskrivelse af god miljøtilstand, herunder en beskrivelse af, i hvilket omfang tærskelværdierne skal opnås, for at der er tale om god miljøtilstand.

Tærskelværdierne skal så vidt muligt fastsættes til brug for næste basisanalyse af havmiljøets tilstand, der skal være klar i juli 2018 og ellers så hurtigt som muligt derefter. Tærskelværdierne skal primært fastsættes via samarbejde i de regionale havkonventioner, hvilket for Danmarks vedkommende er HELCOM (Østersøen, Bælthavet og dele af Kattegat) og OSPAR (Nordsøen, Skagerrak og dele af Kattegat). Dog skal tærskelværdier vedr. undervandsstøj, marint affald og påvirkning af havbunden fastsættes via et samarbejde mellem alle EU-lande.

Vedr. status for processen i EU med fastsættelse af tærskelværdier kan det oplyses, at der endnu ikke er fastsat nogen tærskelværdier. Det er Kommissionens hensigt, at tekniske arbejdsgrupper skal komme med anbefalinger til tærskelværdier i 2018.

Vedr. status for processen i HELCOM og OSPAR henvises til svaret under punkt 12.

2. Kan ministeren oplyse hvilke eventuelle kontakter, der er taget på embedsmandsniveau uden for de formelle komitéer, hvor sagen blev behandlet fagligt?

Svar

Miljø- og fødevarerministeren kender til følgende møder på embedsmandsniveau vedr. sagen:

- Den danske fiskeriattaché på den danske EU-repræsentation i Bruxelles har været i kontakt med andre medlemsstaters fiskeriattachéer
- Møde mellem Europa-Kommissionen (Generaldirektoratet for Maritime anliggender og Fiskeri) og EU-ambassadører, fra bl.a. Danmark
- To møder mellem den danske EU-repræsentation og Kommissionen (henholdsvis Generaldirektoratet for Maritime anliggender og Fiskeri samt Generaldirektoratet for Miljø)
- En række EU-ambassadører, herunder den danske har skrevet et brev til Generaldirektoratet for Maritime anliggender og Fiskeri
- En række danske ambassader har taget kontakt til relevante myndigheder i andre EU-lande.

3. Har ministeriets embedsfolk holdt møder med politisk indhold om denne sag uden for de formelle komitéer, som behandler sagen fagligt? Hvis det er tilfældet bedes ministeren oplyse hvem?

Svar

Der henvises til svaret under punkt 2. Derudover kan det nævnes, at sagen er blevet drøftet i Rådsarbejdsgruppen for Internt og Eksternt Fiskeri, hvor den danske fiskeriattaché har deltaget.

4. På hvilken dato og hvordan fik regeringen kendskab til, at kommissionen var i færd med at udarbejde kriterier og metodiske standarder for god miljøtilstand med hjemmel i havstrategidirektivet?

Svar

EU-Kommissionen udstedte i 2010 en afgørelse om kriterier og metodiske standarder i henhold til havstrategidirektivet. Af præambelens pkt. 4 fremgår, at EU-Kommissionen bør gennemføre en revision af denne afgørelse hurtigst muligt efter, at EU-Kommissionen i henhold til havstrategidirektivets artikel 12 har vurderet EU-landenes første havstrategier. EU-Kommissionens artikel 12-vurdering blev offentliggjort i 2014, og i sin rapport til Rådet og Europa-Parlamentet fra februar 2014 (SWD(2014) 49 final) henstillede Kommissionen at "revidere, styrke og forbedre den nuværende afgørelse om god miljøtilstand (2010/477/EU) inden 2015 med henblik på at tilvejebringe klarere, enklere, mere koncise, mere kohærente og sammenlignelige kriterier for en god miljøtilstand og metodologiske standarder".

Siden 2014 har EU-Kommissionen udført et fagligt arbejde med henblik på at kunne gennemføre revisionen, og EU-Kommissionen har i denne forbindelse løbende og på et overordnet niveau orienteret medlemsstaterne om de igangværende overvejelser. Medlemsstaterne fik dog først tilsendt et uformelt første udkast til forslag den 14. januar 2016. Kommissionens endelige forslag blev offentliggjort den 27. oktober 2016.

5. Blev partierne, der forhandlede landbrugspakken, gjort bekendt med forslaget fra kommissionen? Ministeren bedes fremsende kopi af evt. forhandlingspapirer, der omtaler eller inddrager kommissionens forslag.

Svar

Fødevarer- og Landbrugspakken var færdigforhandlet inden Kommissionens første uformelle udkast til forslag i januar 2016 blev MFVM bekendt (se også svaret under punkt 4).

Folketinget blev gjort bekendt med Kommissionens endelige formelle forslag 2. november 2016 ifm. skriftlig forelæggelse til Folketingets Europaudvalg med kopi til Miljø- og Fødevarerudvalget (se også svaret under punkt 10). Dagen før var forslaget blevet drøftet telefonisk med ordførerne fra DF, K og LA.

6. Hvilke ministerier og/eller ministre har ministeren/ministeriet kommunikeret med om kommissionens forslag? Ministeren bedes fremsende kopi af kommunikationen.

Svar

MFVM har i processen været i dialog med følgende ministerier: Beskæftigelsesministeriet, Energi- Forsynings- og Klimaministeriet, Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet, Kulturministeriet, Skatteministeriet, Statsministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, Transport- Bygnings- og Boligministeriet samt Udenrigsministeriet.

./. Der henvises til vedlagte bilag med korrespondancerne (se bilag 1a og 1b).

Det bemærkes i den forbindelse, at der af hensyn til forholdet til andre lande ikke er medtaget oplysninger der eksplicit vedrører andre landes forhandlingsposition eller interne anliggender. I overensstemmelse med fast praksis er der heller ikke medtaget oplysninger ifm. møder i Regeringens Økonomiudvalg.

7. Ministeren bedes fremsende kopi af evt. instrukser, forhandlingsmandat, baggrundspapirer til den danske EU-repræsentation i Bruxelles som direkte eller indirekte har relation til kommissionens forslag i hele sagens forløb?

Svar

./. Der henvises til vedlagte bilag med materialet (se bilag 2).

8. På hvilken dato fandt den første kommunikation med kommissionen sted? Ministeren bedes fremsende kopi af al kommunikation med kommissionen fra denne dato og til i dag.

Svar

Ministeriet modtog det første uformelle udkast til forslaget fra Kommissionen den 14. januar 2016. Der henvises også til svaret under punkt 4.

./. Kommunikationen med Kommissionen om forslaget fra 14. januar 2016 til i dag er vedlagt til Miljø- og Fødevarerudvalgets orientering (se bilag 3). Det bemærkes, at Kommissionen har klassificeret en række papirer, bl.a. det første udkast til forslaget, som fortrolige, hvorfor disse ikke er medtaget.

9. Ministeren bedes fremsende kommissionens første forslag sammen med den danske regerings forslag til ændringer samt begrundelsen for regeringens ændringsforslag.

Svar

Der henvises til svaret under punkt 8.

10. Ministeren bedes oplyse, hvilket politisk mandat ministeren har anvendt i forudgående politiske drøftelser frem imod den 27. oktober 2016 f.eks. i form af mandat i Europaudvalget i tilsvarende sager, vedtagelser i Folketinget, politiske aftaler som f.eks. Landbrugspakken m.v.

Svar

Den formelle behandling af et komitéforslag i EU-procedure (og dermed indhentning af politisk mandat) påbegynder først, når det endelige formelle forslag bliver fremlagt af Kommissionen, typisk 14 dage før afstemning. Kommissionen offentliggjorde sit endelige formelle forslag den 27. oktober. Miljø- og Fødevareministeriet udarbejdede på den baggrund et notat, der blev forelagt skriftligt til Folketinget i medfør af Europaudvalgets konsoliderede beretninger om Folketingets behandling af EU-sager af 5. oktober 2016 ang. gennemførelsesproceduresager. Notatet blev oversendt til Folketingets Europaudvalg med kopi til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg den 2. november, dvs. inden for 8-dages fristen for Folketinget.

11. Hvilke af regeringens forslag er helt eller delvist imødekommet i det endelige kommissionsforslag, der fremgår af komitesagen i MOF alm. del - bilag 53?

Svar

Danmark har i forskriftkomitéen søgt at påvirke forslaget, så det bliver mere fleksibelt og praktisk at gennemføre. Forslaget er i forhold til det første uformelle udkast ændret på følgende væsentlige områder:

- I forskriftkomitéen har der været en generel skepsis overfor at fastsætte tærskelværdier på områder, hvor der endnu ikke er tilstrækkelig viden til meningsfuldt og kvalificeret at kunne fastsætte sådanne værdier. Samtidig var mange lande bekymrede over, at man ikke ville kunne nå at implementere afgørelsen til 2018, som det først var forudsat. Danmark har støttet dette synspunkt. Forslaget er ændret, så 2018 ikke længere er en ultimativ frist for at fastsætte tærskelværdier. Hvis et land ikke har fastsat tærskelværdier i 2018, skal man give Kommissionens en begrundelse herfor. Det er dog fortsat slutmålet, at der skal fastsættes tærskelværdier for de fleste kriterier
- I de tidligere udkast af forslaget indgik en tærskelværdi på maksimalt 30 % negativ påvirkning af havbundens naturtyper og maksimalt 5 % befæstning/tab af havbundens naturtyper. Disse to tærskelværdier, som mange lande var i mod, er udgået af det endelige forslag, men der skal nu efterfølgende fastsættes en værdi for den "maksimale tilladte udbredelse" af negativ påvirkning og tab.
- Danmark har lige som en række andre lande undret sig over, at muligheden for at fravælge et kriterium (som er muligt med den nuværende afgørelse fra 2010) var udgået i de første udgaver af forslaget. Denne mulighed er nu skrevet ind i det endelige forslag. Hvis et land, i særlige tilfælde, fravælger at anvende et kriterium, skal det give Kommissionen en begrundelse herfor.
- Forholdet til vandrammedirektivet og habitatdirektivet er blevet mere klart i løbet af processen med udarbejdelsen af forslaget. Der er etableret et klarere skel mellem vandrammedirektivets og havstrategidirektivets reguleringsområde vedr. næringsstoffer. Vedr. miljøfarlige stoffer er skellet fortsat uklart, i det der eventuelt skal fastsættes tærskelværdier for yderligere miljøfarlige stoffer i vandrammedirektivets reguleringsområde. Dette vil afhænge af regionale beslutninger. Vedr. skel til habitatdirektivet er det tilføjet, at en tærskelværdi skal beskrive "væsentligheden" af de negative påvirkninger, hvilket er mere på linje med habitatdirektivet.
- Danmark har igennem processen påpeget, at der var et uklart forhold mellem det politisk forpligtende arbejde i de regionale havkonventioner og det juridisk bindende arbejde under havstrategidirektivet. Det fremgår nu tydeligt i forslaget, at det er det enkelte land, der beslutter, hvilke tærskelværdier det vil anvende i sine havstrategier. Endvidere er det præciseret, at de fastsatte tærskelværdier først bliver en del af medlemsstatens direktivimplementering (og dermed juridisk bindende), når det rapporteres til Kommissionen. Dog spiller regionalt samarbejde stadig en helt central rolle i implementeringen af afgørelsen. Det fremgår således, at tærskelværdierne skal udvikles

regionalt eller på EU-niveau og at de skal være konsistente med relevante værdier under havkonventionerne, hvor det er praktisk og relevant.

- Danmark har, ligesom en række andre lande, ikke ønsket, at afgørelsen skulle indføre princippet om "one-out-all-out", hvor en samlet vurdering af en række parametre afgøres af den ringeste. One-out-all-out anvendes nu kun få steder i forslaget.
- Danmark har påpeget, at afgørelsen vil føre til nye væsentlige økonomiske omkostninger vedr. overvågning og rapportering for nogle medlemsstater, især små lande med store havområder. Der er i nogen grad taget hensyn til, at landene kan bruge de målemetoder/måleenheder, som de bruger i dag. Samtidig er der givet mulighed for, at man i en periode kan anvende graden af den menneskelige påvirkning til at beskrive tilstanden, hvis man ikke har data om tilstanden for bestemte elementer i havets økosystem. Det vurderes dog, at der fortsat stilles krav til yderligere overvågning ift. nuværende.
- Danmark har, lige som mange andre lande, påpeget, at forslaget manglede fleksibilitet i forhold til regionale forskelle. Dette er delvist imødekommet ved at de to konkrete tærskelværdier for påvirkning/tab af havbunden er slettet (se ovenfor). For tærskelværdier fastsat på EU-niveau fremgår det eksplicit, at der skal tages hensyn til regionale forskelle.

12. Hvad kan ministeren oplyse om forhandlingssituationen i HELCOM og OSPAR i relation til det emneområde, som er indeholdt i kommissionens oprindelige forslag?

Svar

Det er uklart, hvad der i spørgsmålet menes med "emneområde, som er indeholdt i kommissionens oprindelige forslag", men såfremt der refereres til drøftelser/forhandlinger i HELCOM og OSPAR om regionalt fastsatte tærskelværdier, kan følgende oplyses:

- I både OSPAR og HELCOM er der en proces i gang med at udarbejde en beskrivelse af havmiljøets tilstand, som dækker de to havkonventioners respektive havområder (hhv. en "Intermediate Assessment" i OSPAR og en "Holistic Assessment II" i HELCOM). Det er hensigten, at de enkelte EU-lande helt eller delvist kan vælge at anvende disse analyser i deres nationale havstrategier, som skal rapporteres til EU-Kommissionen i 2018 i medfør af havstrategidirektivet
- I OSPAR har der i hele processen med udarbejdelsen af den regionale tilstandsbeskrivelse, Intermediate Assessment 2017, været enighed om, at der ikke skulle udarbejdes fælles tærskelværdier til brug for tilstandsvurderingerne. Dog er der for en række emner fastsat såkaldte vurderingsværdier ("assessment values"), som landene kan vælge at benytte som tærskelværdier. Men det er op til det enkelte land, om de ønsker at benytte dem som sådan. Denne linje har været støttet af Danmark
- Som tidligere nævnt, blev EU-medlemsstaterne første gang præsenteret for et uformelt udkast til Kommissionens afgørelse i januar 2016. På dette tidspunkt havde OSPAR allerede indledt arbejdet med sin regionale tilstandsbeskrivelse, og eftersom havstrategidirektivets forskriftkomité først afsluttede sine drøftelser om Kommissionens afgørelse i november 2016, valgte OSPAR-landene på et tidligt tidspunkt at oplyse til Kommissionen, at arbejdet med den regionale tilstandsbeskrivelse ville fortsætte med udgangspunkt i den eksisterende afgørelse fra 2010
- HELCOM-processen med at udarbejde den regionale tilstandsbeskrivelse, Holistic Assessment II, er ikke helt så langt som processen i OSPAR, og man har her i udgangspunktet haft en ambition om, at analysen skulle ske på baggrund af regionalt fastsatte grænseværdier for vurdering af god miljøtilstand. På møde i HELCOM i december 2016 blev det dog vedtaget, at disse grænseværdier ikke automatisk skal ses som tærskelværdier i medfør af Kommissionens afgørelse, men at de kan anvendes som sådan, for de lande, der ønsker det.

13. Hvordan arbejder ministeriet med at udarbejde de kvantitative tærskelværdier, som ud fra en naturvidenskabelig vurdering definerer god miljøtilstand? Såfremt Miljø- og Fødevarerministeriet i øjeblikket ikke kan oplyse, hvad der er god miljøtilstand for de danske havområder, bedes ministeren oplyse årsagen hertil og redegøre for, hvordan det uden faglig basis er muligt for den danske delegation til HELCOM og OSPAR at argumentere for, hvilke kvantitative tærskelværdier, der skal gælde for den danske del af Østersøen og Nordsøen samt ikke mindst hvilke, der kan overføres direkte til andre dele af havområderne, således at alle havområder, der er dækket af konventionerne, opnår god miljøtilstand.

Svar

Danmark har allerede defineret god miljøtilstand i Danmarks Havstrategi fra 2012. Dette er i overensstemmelse med direktivet gjort på baggrund af både en kvalitativ og kvantitativ tilgang. I lyset af den reviderede afgørelse fra Kommissionen vil Danmark frem mod 2018, hvor den danske havstrategi fra 2012 skal revideres og fremsendes til Kommissionen, arbejde på at fastsætte kvantitative beskrivelser af god miljøtilstand. Dette vil blandt andet ske på baggrund af det arbejde, der sker i HELCOM og OSPAR.

14. Hvis det alene er den danske forhandlingslinje at minimere de umiddelbare økonomiske konsekvenser for dansk fiskeri og landbrug i stedet for at presse de øvrige lande i HELCOM og OSPAR med naturvidenskabeligt begrundede mål for natur og miljø, bedes ministeren oplyse, hvordan regeringen alternativt vil søge at begrænse forureningen af Østersøen og Nordsøen fra andre lande.

Svar

Danmark arbejder løbende med at implementere havstrategidirektivet og det overordnede mål om god miljøtilstand i havet. I forbindelse med dette arbejde indgår Danmark i det regionale koordineringsarbejde under HELCOM og OSPAR. Da havstrategidirektivet er bindende for alle EU's medlemsstater forudsættes det, at de øvrige EU-lande i HELCOM og OSPAR også arbejder på at opfylde deres forpligtelser i den forbindelse.

15. Det fremgår af regeringsgrundlaget at "Vi skal også beskytte Danmarks havmiljø til gavn for både fisk og fiskere" og "Regeringen vil i forlængelse af EU's biodiversitetsstrategi formulere en række ambitioner på naturområdet frem mod henholdsvis 2020 og 2030..... De konkrete mål vil blive formuleret på baggrund af et arbejde, der skal kortlægge behovet på naturområdet."

- Agter regeringen at udarbejde konkrete mål for havets biodiversitet og natur?

Svar

Regeringen vil prioritere indsatsen for at standse tilbagegangen i biodiversiteten. Det sker blandt andet ved gennemførelse af Naturpakken fra maj 2016, hvor det blandt andet blev aftalt, at Naturpakkens indsatser skal indgå i en samlet afrapportering af Danmarks internationale forpligtelser til at udarbejde en biodiversitetsstrategi sammen med eksisterende indsatser på naturområdet, herunder Natura 2000-planlægningen. Endelig vil regeringen i forlængelse af EU's biodiversitetsstrategi formulere en række ambitioner på naturområdet frem mod henholdsvis 2020 og 2030. Ambitionerne skal udgøre pejlemærker for regeringens naturpolitik og indsatsen i kommuner og regioner. Det er endnu for tidligt at sige noget om, hvilke mål der vil blive formuleret.

- Hvilke yderligere naturvidenskabelige undersøgelser er nødvendige for at kortlægge behovet på havnaturområdet?

Svar

Det kan oplyses, at der på havområdet årligt gennemføres en omfattende overvågning under det nationale overvågningsprogram for vand og natur (NOVANA). Herigennem genereres en bred viden om tilstanden i det danske havmiljø, idet der overvåges på mange parametre, lige fra mængden af næringsstoffer i vandet til størrelsen af den danske sælbestand. I forbindelse med implementering af havstrategidirektivet blev det eksisterende marine overvågningsprogram tilpasset i 2014 med henblik på at sikre en tilstrækkelig geografisk og emnemæssig dækning. Eksempelvis inkluderer overvågningsprogrammet nu også monitorering af marint affald, undervandsstøj og ikke-hjemmehørende arter, som er nogle af de områder, man ikke tidligere har overvåget i havmiljøet. For at kunne fastsætte tærskelværdier og vurdere behovet på havnaturområdet skal der være en tilstrækkelig mængde overvågningsdata over en årrække til rådighed, hvorfor det ikke vil være muligt at fastsætte tærskelværdier for alle emner på nuværende tidspunkt. Miljø- og Fødevareministeriet er i øjeblikket ved at vurdere, hvilke konsekvenser Kommissionens reviderede afgørelse har for overvågningsprogrammet.

Derudover igangsættes løbende nye naturvidenskabelige undersøgelser på havområdet indenfor emner, hvor der identificeres et behov for mere viden. Eksempler på pågående undersøgelser er bl.a.: undersøgelse af fartøjers støjpåvirkning på marsvin, undersøgelse af effekt og omfang af bifangst på marsvin og fugle, undersøgelse af påvirkninger fra fiskeri med bundslæbende redskaber på naturtypen sandbanker og udvikling af metoder til artsbestemmelse af marine invasive arter med e-DNA-detektion.

Esben Lunde Larsen

/

Anders Mikkelsen